

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pro Tvendo Sacro Coelibatv Axioma Catholicvm

Ceneau, Robert

Parisiis, 1545

Widmung

urn:nbn:de:hbz:466:1-30468

AD SPECTABILEM, MERITOQUE suscipiendum ac venerandum patrem D. Godefridum Tilmannum, apud Vallis viridis cœnobium in pomeriis Parisiensibus Cartusianum ordinem professum, ac bene merentem, liminare præloquium.

*V*X commodius vnquam, fœlicius-ue cecidisse potuit immense & inexhauste semper ac perpetue benignitatis alea, venerãde Pater, quã vt re ac nomine simul verè macarij, hoc est, verè beati: eiusdemque ter maximi, hoc est, philosophi, iudicis, ac theologi, Areopagite causa ab his defenderetur, tuendaque susciperetur: qui vel hoc vno nomine à toto orbe Christiano bene audiunt, quòd censeantur Areopagitis omnibus reticentiores: quorum claustra & cœnobia ex totius professo ordinis non Pythagoricum modò, hoc est quinquennale, imò verò perpetuum ac perenne silentium obseruãt: vt iam non dicantur silẽtiora claustra, imò verius mera atque ipsissima silentia. Sic morum paritas hominum pectora conciliare solet, etiam dum nihil tale ipsi aut meditantur, aut cogitant. Tu igitur ex perpetui silentij assiduis cultoribus (hoc est Cartusianæ professor

familia) vnus nobis conspicuus ades, qui Areopagitam silentarius, deinde ac theosophum theologus sapientem, multiscium trilinguis philosophus, ab iniuria illata vindices: & ea maxime, quae ceteris sauior esse solet, nempe plagiatus. Emerferunt enim his diebus plagiarij nonnulli, qui gnesios ac germanos Areopagita Dionysii foetus ab ipsius parentis sinu surripere voluerunt, hoc est caelestis ac ecclesiasticae Hierarchiae sanctissima opera. Quorum cum, qui ante signanus est, ita corripis ac flagellas, huiusmodi exemplo ceteri effici debeant, ad inferendam iniuriam tardiores, ni velint ipsi fieri fabula mundo. Ita enim traduci merentur, qui impudentia magis ac temeritate, quam alia acti ratione, aduersus priscos, & eos quidem sanctissimos patres, huiusmodi plagiatus flagitium committere uerentur. Et quando semel accepta occasione super his rebus incidit, cum à primo ecclesiae nostrae initio praeterlabentium annorum variam conditionem mecum confero: alterius generis laborem hic nostri aui ecclesiae imminere video, quam praescis eam olim premebat temporibus. Olim sequentis summus labor, curaque maxima Patribus erat, scelerum axiomatum inficiatores ac pertinacissimos confutantes suis (quibus maxime pollet) inuictissimis rationis armis confutare, propriisque in hoc maxime effectis telis eorum domare contumaciam: nunc inficiatores

torum loco ac manifestorum hereticorum obrepere
 cœperunt amphibœnæ quædam, virinque homini-
 bus arridentes, à capite tamen & cauda noxiæ: qui-
 bus quicquid opponas, nihil abnuunt: tantùm omnia
 in ambiguo ponunt: hoc scientes, quòd ubi fixa alio-
 qui columna semel inclinare in partem aliquam cœ-
 perit, facile trahi possit in ruinam. Hi sunt ecclesia-
 sticorum dogmatum versutissimi calumniatores, du-
 bitatores delicatissimi, in quamvis partem deflectere
 parati, arundines leuissimo agitata vento, qui in re-
 bus etiam fide certissimis vt tremulæ arboris fron-
 des statim trepidant, & ad omnes flatus vacillant.
 Hi sunt, qui de credulis opinatores, de fidelibus eua-
 dunt planè academici ac prorsus infideles: cum ne-
 mo nesciat dubitantem in fide infidelem esse. Ita ec-
 clesie decretis occiput obuertunt, facie penitus con-
 uersa in hæresim, (tametsi longè ab ea se abesse vi-
 deri velint:) vt nemo nisi admodum oculatus depre-
 hendere possit, an pro catholicis, an pro hæreticis po-
 tius habendi sint. Hos tamen iure & quidem opti-
 mo asserere ausum esse manifestis hostibus longè per-
 niciosiores. Hæreticos siquidem apertos qua parte
 adoriri possis, in promptu occurrit: istos vix agno-
 scas, qua via inuadere queas. Nam modò aiunt, modò
 negant, modò neutrum agentes solùm hæsitant. Cuni-
 culos sibi effodiunt, rimulas sibi parant: vt dum vna
 nequeunt via, alia saltè sibi effugium adornent. Nec

coelo adherentes nec terra, in medio suspensi ve-
 rant: ut quicquid agas, quicquid moliaris, in quam-
 cunque partem te vertas, prorsus ignores. quo ten-
 as nutantem Prothea nodo: adeo sunt omni ex parte in-
 stabiliores. Hi scilicet sunt nostrae aetatis haeretici, et
 male creduli, nihil quam dubitare aut hesitare si-
 entes aut docentes: ut saltim quando aliud non possunt,
 de fidei male credulum reddant, opinatores potius
 quam fideles: ut ea quae fidei sunt, in opinionem non
 migrare faciant, modò dubitantes de autoribus li-
 brorum canonicorum, modò haesitantes qui libri pro
 canonicis habendi sint: nunc an nostra editio sit He-
 ronimi: an non denique sacramenta omnia a deo in-
 stituta sint necne pro controuerso habemus: siquidem
 omnibus pro credendi sciendique methodo artem du-
 bitandi obtrudunt. Hos dubitatores magis quam do-
 ctiores, et dissimulatores potius quam professores
 merito dixeris. Doctoris enim et professoris est du-
 bia non tam proferre, quam prolata diluere. Ad hoc
 omnibus est in proclui, etiam rerum omnium generis,
 ad omnem haesitare questionem: doctoris vero
 est obuios quosque enodare nodos, et occurrentes
 quaslibet controuersas euoluere, ac dissoluere que-
 stiones. Quare satius illis fuerat, quae incidebant du-
 bia non opponere, quam prolata in ambiguo relin-
 quere. Et tamen vel hoc vno nomine sibi placet,
 quòd leuissimis etiam ac vanissimis rationibus (ut

& ipsi leuissimi sunt) agitati, catholica axiomata
 apud imperitos in ancipiti relinquunt: cum nemo ne-
 sciat, multo facilius esse, trabem in puteum deicere,
 quam deiectam sursum erigere. Deiciunt autem, qui
 dubia mouent: erigunt, qui mota dissolunt. Verum
 quid dicam de huiusmodi hominum ineptia, qui ra-
 tiones dubitandi nedum non a se excogitatas profe-
 runt, sed a priscis patribus iam pridem & in lucem
 editas, & sua luci (hoc est extra ambiguitatem) red-
 ditas, quasi ex sua proferunt officina? Atqui illud
 maxime mirum est, si non pigebat eos leuissimas has
 proferre argutiolas: cur etiam non proferebant soli-
 diores obiectis rationibus solutiones? Et certe illud
 eis erat in proclui, si vel a limine tantum veterum
 monumenta perlustrassent. Verum quid facias his
 opinatoribus opinatissimis? quibus ea una cura fu-
 it, ut lucida in obscura, candida in nigra, deniq; axi-
 omata in problemata conuerterent. In quibus dubi-
 tator insignis, imo & dubitatorum antesignanus,
 mihi Erasmus visus est. Quē iccirco, ut video, inse-
 ctarius mi Godefride suauissime: non tã ut odiose illi
 noceas, qui iam apud iudicem, quem nihil latere po-
 test, suã causam peregit: quã ceteros sequaces (qui
 proh dolor plurimi extant) ab huiusmodi exemplo
 absterreas. Qui utinam non tam odiose fuisset inse-
 ctatus ecclesiasticam disciplinam: quam sic tractasse
 visus est, ut de tutoris paribus ad desertoris signa

confugisse videatur. Ob id enim therapeutices, hoc
 est sacris ritibus religionis detraxisse visus est: ne
 ab ipso, quem utinam non temerè deseruisset, ordine
 male audiret: aut si forte audiret, haberet ad manum
 quod retaliari posse videretur. Sic dum quis tunc
 sibi à conuicio, conuiciatorè probris incessere ac pro-
 uertere laborat, ne incruentum à se hostem abire se-
 nat, etiam si iustissime fuerit ab eo impetitus. Tu ve-
 rò mi Godefride nutantem hunc Prothea ita meliùs
 tenes in hac silètiarij tui Areopagite causa, ut du-
 turnum silentium nunc pro voce habeatur: quæ
 quidem vocalissima, imò vero tubali potius: que si-
 cile queat aduersus huiusmodi calumniatores arti-
 ere viros, Mariemque accendere cantu. Horum ca-
 lumniatorum quis non miretur astutiam? A quibus
 si quis percontetur, prolata in affirmatiuam parte
 ratione: Sintne Areopagite opera, quæ circumferen-
 tur? Audito statim argumento, dicent se non proprio
 inficiari, quin ipsi Dionysio Areopagite tribui possint:
 verum illud negari à quibusdam. Rursum si in-
 tendas ea non esse Areopagite: dicent, Nec id quod
 carere ratione, esse tamen aliquos qui contrarium as-
 serant. Sicque anguilla elabatur è manibus, ve ipsa in
 medio derelicta. O doctores egregios, imò verius do-
 bitatores (si fas est dicere) strenuos: qui nihil aliud di-
 cent, quam nihil scire, nihil credere. Atqui, inquit,
 an non erat illud sapientis Socratis omnibus ratione

absolutum elogium, Hoc tantum scio, quod nescio?
 Bona verba quæso. Illud quidem quadrat rebus hu-
 manis, si quis modestiæ causa hoc dicat et agnoscat:
 in rebus autem fidei tantum hoc abest ab honestate, ut
 vix cogitari possit quicquam magis impium. Quæ
 enim impietas maior esse potest, si quis nec sciat nec
 credat, quæ ex incumbente officio & scire tenetur,
 & credere? Faceßat hoc loco Socratis sapientia in-
 sapiens, ubi de fide credendisq; agitur: cedatq; sapi-
 entiori, qui ait, Nisi credideritis, non permanebitis.
 Cedant inquam tenebra vera luci, nepe Paulino do-
 gmati, qui ait, Corde creditur ad iustitiam, ore autem
 confessio fit ad salutem. Credere oportet omnes: cre-
 enda autem explicare & profiteri necesse est eos,
 qui de sacrorum dogmatum interpretatione gloriatur.
 Nam declinantes in obliuationes adducet dominus
 cum operantibus iniquitate. & Qui in minimo va-
 cillat, statim corruet. Atqui facilius multo est in unã
 tantum partem declinantem sursum erigere, quam in quã
 velis vacillantem stabilire. Sed cur ita nutantes va-
 riantesq; perseverant in huiusmodi impietate perdi-
 tissimi homines? Certè non ob aliam causam, quam
 quæ à Psalmista recensita est, qui ait, Deum non inuo-
 cauerunt: illic trepidauerunt timore, ubi non erat ti-
 mor. Alioqui (vt idem ait) Si populus meus audisset
 me: Israel si in viis meis ambulasset: pro nihilo forsi-
 tan inimicos eorum humiliassem. Quid autem sequitur?

nempe istud, Dimisi eos secundum desideria cordis
 eorum, ibunt in aduersionibus suis. Quibus & illud
 congruit, Nutantes transferantur filij eius, & men-
 dicent. Tu igitur mi Godefride, cum in hac arena de-
 sudes, ut ex priscis Græcorū voluminibus iam pre-
 dem delitescentem atq; reclusam eruas veritatē: ut
 iam cœpisti, perseuera: & totis ingenij viribus con-
 tende, ne quid deinceps latere sinas in vetustis Græ-
 corū exemplaribus, quod ad elucidandas pernicio-
 sissimas in fide controuersias suffragari possit. Spem
 non defuturū cœlitus his tam piis conatibus nuncius
 afflatum. Nam præter huius causæ incredibilem pe-
 ratem, nunquā tibi deerunt pientissimi patris Prætoris
 (cuius orationibus obnixè cōmendari cupio) totiusque
 Cartusianæ familiæ indefessa orationum suffragia.
 Porro quanta tu religiosissime pater indole ac ere-
 ditione monastici instituti fontem, primæ uanq; origi-
 nem ex venerandæ antiquitatis latebris erutam, orbis
 conspicuā feceris, quid attinet dicere? cum nemo qui
 tua scripta vel à limine salutarit, id aut ignorare, aut
 dissimulare queat. Id ego cum mecum attentius con-
 siderarem: cœpi cogitare, si qua ratione in eo pulchre
 ac sudore versanti suffragio aliquo adesse possem:
 ut scilicet adminiculum aliquod præberem florentis-
 simæ nec non & frugiferæ vineæ monastici status:
 cuius uinū profert uirgines, quodq; deum latificat
 & homines, & sincera paupertatis cultores etiam

per talēta loqui facit. Videbā huic odoratissima & succosissima vinea (quam vndequaq; nostra atatis vulpecula nihil aliud quam demoliri & euertere curant) opus esse aliquo pedamento, cui veluti paxillo inniti posset. Est autem Cœlibatus therapeutica tam necessarius, quam paxillus viti: quem hac nostra atate disciplina monastica osores hostiliter insectantur, vt eam saltē aliqua ex parte nutantē funditus euertant. Ego igitur pro cœlibatu tam sacerdotali quam monastico à nuptiariorū (quos Epicureos recte appellaueris) iniuria vindicando, pro mea virili studiose (quoad fieri per me potuit) conatus sum in arenam hanc descendere. Qua in re si quid promouerim, diuina gratiæ referatur acceptum: sin minus, optem te tuiq; similes (qua etiam infirmiora soletis) æquanimiūte suscipere. I u igitur quicquid id est, boni consulto: & par pari referre cupientē ea, qua soles benignitate, hilari fronte excipito. Per me interim valebis recta utriusque hominis valetudine.

Ex Arboricensi nostro incolatu. 1 5 4 5.

Tuus, quē quoties desiderabis, agnosces tuis desideris implendis propensissimum, Robertus diuino munere Arboretanus Episcopus.